

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarında öğretim üyesi olarak görev yapmakta iken 01.07.1991 tarihinde kendi isteği ile emekliye ayrıldıktan sonra 17.10.2001 tarihinde vefat eden Hikmet Yasin Şimşek'ten dolayı 01.11.2001 tarihinden itibaren dul aylığı bağlanan, anılan şahsın eşi olan Nihal Şimşek tarafından, dul aylığının %25 oranında ödenmesi yönündeki davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davada, 5510 sayılı Yasanın Geçici 4. maddesi gereğince uygulanmaya devam edilen 5434 sayılı Yasanın mülga 71. maddesinde yer alan 'İştirakçi karı veya koca eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır. Ancak evlenme akdi en az 10 yıl evvel yapılmış veya çocukları olmuş ise bu indirme yapılmaz.' hükmündeki 'eşinden 30 yaş veya daha büyük ise eşine yarı nispetinde aylık bağlanır' ibaresinin Anayasaya aykırılık iddiası ciddi bulunduğundan işin gereği görüldü:

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile mülga olan 71. maddesinde; 'İştirakçi karı veya koca eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır. Ancak evlenme akdi en az 10 yıl evvel yapılmış veya çocukları olmuş ise bu indirme yapılmaz. Emekli olduktan sonra evlenenler hakkında dahi aynı hükümler uygulanır.' hükmü düzenlenmiştir.

Öte yandan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümlerini düzenleyen geçici 4. maddesinin 1. fıkrasında; 'Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir.' hükmüne, 5. fıkrasında ise: 'Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.' hükmüne yer verilmiştir.

Hukuk devleti bütün faaliyetlerinde hukukun genel ilkeleri ile bağlayıcılığı ve üstünlüğü olan Anayasa hükümlerine uygun hareket etmek zorundadır. Anayasanın 5. maddesinde, kişilerin ve toplumun, refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlandıran ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak, insanın maddi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, yine Anayasanın 2. maddesinde sosyal hukuk devleti niteliği vurgulanan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesinde, 'Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.' hükmü, 10. maddesinde ise; 'Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.' hükmü yer almıştır.

Yukarıda değinilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile mülga olan 71. maddesinde yer alan 'İştirakçi karı veya koca eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır.' hükmünün, anılan 5510 sayılı Yasanın geçici 4. maddesinin 1. ve 2. fıkrası gereğince uygulanmasına devam edildiği, söz konusu hükümde yer alan 'eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır' ibaresinin eşler arasında 30 yaş ve üzeri fark olması halinde evlenme akdinin en baştan muvazaalı olduğunu kabul ettiği, oysa muvazaanın ancak yargı yerince verilecek kararlarla tespit edilebileceği, ölüm halinde eşe bağlanacak aylık tutarında yaş farkına bağlı olarak farklı bir uygulama yapılmamasının, mülkiyet hukukuna, Anayasanın 2. maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesine ve 10. maddesinde yer verilen kanun önünde eşitlik ilkesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememizce bakılmakta olan davada uygulanması gereken 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 71. maddesinde yer alan 'eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır' hükmünün Anayasa'nın 2, 5 ve 10. maddelerine aykırı olduğu kanaatine ulaşıldığından, Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddeleri uyarınca söz konusu ibarenin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, 15.10.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."